

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____
“ ____ ” _____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ МЕДІА СЕРЕДОВИЩА**

Спеціальність «Журналістика»

Факультет філології

Робоча програма «Психологія медіа середовища» для студентів спеціальності «Журналістика», 9 с.

Розробник: Пілецький В.С., кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри журналістики

Протокол від “31”серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри:

_____ (проф. Холод О.М.)

“31”серпня 2022 р.

Схвалено методичною радою факультету філології.

Протокол від “ ” вересня 2022 р. № 1

“ ” вересня 2022 р.

Голова _____ (доц. Мартинець А.М.)

Декан факультету філології

_____ (проф. Голод Р.Б.)

©Пілецький В.С., 2022 рік
© ПНУ, 2022 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3.0	Освітня програма «Журналістика» Спеціальності «Журналістика»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	____-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	____-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		12 год.	__ год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	__ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	__ год.
Індивідуальні завдання: __ год.			
Вид контролю: Залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

для заочної форми навчання – немає

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни: формування у студентів цілісного уявлення про особливості взаємодії людини та групи з інформаційним середовищем, компетентностей, пов'язаних із вивченням психологічних аспектів медіавиробництва та медіа впливу.

Цілі вивчення дисципліни: формування у студентів системи знань про психологічні особливості інформаційного суспільства, розуміння психологічної складової медіавиробництва, особливостей сприймання та інтерпретації, індивідом і соціальними групами інформації за посередництвом медіа, особливостей впливу медіа на свідомість і поведінку споживачів медіаконтенту, розвиток у студентів практичних навичок аналізу медіаконтенту та відповідального використання інформації. Дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**.

Загальні компетентності:

ЗК01.Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК02.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним

Фахові компетентності

СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Медіа психологія як галузь психологічного знання.

Предмет і завдання медіа психології. Основні поняття медіа психології.

Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.

Тема 2. Застосування маніпулятивних технологій в медійному просторі: психологічний аспект . Основні тенденції подачі та сприйняття інформації (на прикладі РФ) Методи медійного маніпулювання свідомістю аудиторії. Небезпеки сучасного телебачення.

Тема 3. Психологічний вплив у сфері масової комунікації. Види впливу інформаційного повідомлення на групи реципієнтів за Мак-Квейлом. Сфери досліджень ефектів медіа. Формування стереотипів під впливом ефектів медіа. Індивідуальні та суспільні реакції на медіа вплив.

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Типологія медіазалежностей та основні методи їх подолання. Медіазалежності різних типів. Медіавпливи: ілюзії розвитку вербального інтелекту (проблеми формування емоційного, соціального, практичного інтелекту). Масмедійний вплив в умовах інформаційної війни.

Тема 5. Нові інформаційні технології : психологічний аспект. Роль конвергентних ЗМІ та соціальні мережі як засіб моделювання соціальної поведінки. Закономірності формування моделей поведінки та установок за допомогою мас –медіа . Основи інформаційної безпеки в умовах сьогодення : психологічний аспект.

Тема 6. Психологічні аспекти журналістської діяльності. Когнітивні упередження та їх вплив на роботу журналіста . «Просторова психологія» у роботі журналіста. Психологічні бар'єри у роботі журналіста. Трикутники спілкування та інші види комунікації в роботі журналіста

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
Л		П	контр.	інд.	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Медіа психологія як галузь психологічного знання	14	2	2			10						
Тема 2. Застосування маніпулятивних технологій в медійному просторі: психологічний	14	2	2			10						

аспект												
Тема 3. Психологічний вплив у сфері масової комунікації .	14	2	2			10						
Змістовий модуль 2.												
Тема 4. Типологія медіазалежностей та основні методи їх подолання.	16	2	4			10						
Тема 5. Нові інформаційні технології : психологічний аспект.	16	2	4			10						
Тема 6. Психологічні аспекти журналістської діяльності.	16	2	4			10						
Усього годин	90	12	18			60						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Медіа психологія як галузь психологічного знання.	2
2	Тема 2. Застосування маніпулятивних технологій в медійному просторі: психологічний аспект	2
3	Тема 3. Психологічний вплив у сфері масової комунікації .	2
4	Тема 4. Типологія медіазалежностей та основні методи їх подолання.	4
5	Тема 5. Нові інформаційні технології : психологічний аспект.	4
6	Тема 6. Психологічні аспекти журналістської діяльності.	4
Разом		18

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
-------	------------	-----------------

1.	Інформаційне суспільство, інформаційний простір та медіа простір	10
2.	Медійний вплив на суспільство	10
3.	Аудіовізуальні мас-медіа і аудіовізуальна комунікація	10
4.	Агресивне медіасередовище	10
5.	Психологія мас-медіа та інформаційна безпека	10
6.	Маніпуляції в медіасередовищі	10
	Разом	60

Індивідуальні завдання

1. Аналіз і короткий план-конспект наукових праць.
2. Психологічний аналіз новинної програми.

Методи навчання

Словесні – розповідь, пояснення; наочні – презентація, ілюстрація; практичні – практична робота, самостійна робота, індивідуальні завдання.

Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді контрольних робіт чи тестувань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Інд.зав д.	Заліко ва робота	
T1	T 2	T 3	CP	KP	T4	T 5	T6	CP	KP			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

T – теми практичних занять;

CP – самостійна робота;

KP – контрольна робота

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти практичних занять.

2.Нормативні документи.

3.Ілюстративний матеріал.

Перелік тем на залік

1. Предмет і завдання медіа психології.
2. Основні поняття медіа психології.
3. Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.
4. Основні тенденції подачі та сприйняття інформації (на прикладі РФ)
5. Методи медійного маніпулювання свідомістю аудиторії.
6. Небезпеки сучасного телебачення.
7. Види впливу інформаційного повідомлення на групи реципієнтів за Мак-Квейлом.
8. Сфери досліджень ефектів медіа.
9. Формування стереотипів під впливом ефектів медіа.
- 10.Індивідуальні та суспільні реакції на медіа вплив.
- 11.Медіазалежності різних типів.
- 12.Медіавпливи: ілюзії розвитку вербального інтелекту (проблеми формування емоційного, соціального, практичного інтелекту).
- 13.Масмедійний вплив в умовах інформаційної війни.
- 14.Роль конвергентних ЗМІ та соціальні мережі як засіб моделювання соціальної поведінки.
- 15.Закономірності формування моделей поведінки та установок за допомогою мас –медіа .
- 16.Основи інформаційної безпеки в умовах сьогодення : психологічний аспект. Когнітивні упередження та їх вплив на роботу журналіста .
- 17.«Просторова психологія» у роботі журналіста.
- 18.Психологічні бар'єри у роботі журналіста.
- 19.Трикутники спілкування та інші види комунікації в роботі журналіста

Рекомендована література

1. Вальорска М. А. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
2. Вітюк Н.Р. Медіапсихологія : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. 112 с.
3. Вуйтік Н. 15 ресурсів для перевірки інформації. URL: <https://medialab.online/news/15check/>
4. Гордієнко Т. Чотири рецепти дослідження фейків за допомогою онлайн-інструментів. URL: <https://cutt.ly/cDAFcYc>

5. Гіллмор Д. *Mediactive* / [Пер. з англ. О.Головка, журналіст-редактор Т.Рогова]. Запоріжжя: Interlink Academy for International Dialog and Journalism, Institute for Society and Communication, 2017.
6. Детектор Медіа. URL: <https://ms.detector.media>
Додаткова література :
7. Жарков Я.М., Дзюба М.Т., Замаруєва І.В., ін. Інформаційна безпека особистості, суспільства, держави: Підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. 274 с.
8. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна. К.: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
9. Інформаційно-психологічні війни. Проблеми інформаційної незалежності держави. URL: <http://vybory.org/articles/485.html>
10. Інформаційно-психологічні війни. Проблеми інформаційної незалежності держави. URL: <http://vybory.org/articles/485.html>
11. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
12. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
13. Лизанчук В. Психологія мас-медіа . [Електронний ресурс].- Режим доступу : <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%BC%D0%B0%D1%81-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0.pdf>
14. Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник / Василь Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 420 с.
15. Медіа LIVING DEMOCRACY. URL: <https://www.living-democracy.com.ua/key-concepts/media/>
16. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012. С. 237-328.
17. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К., 2012. С.328-342.
18. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Баришполец, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубєва та ін.] ; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2014.
19. Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Підручник . Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. 244 с.
20. Окінаваська хартія глобального інформаційного суспільства (м. Окінава, Японія, 2000 р.). URL: <https://d->

learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=resource&action=ReviewResourceContent&id_r=49905&id_cat=121&id_cou=1634

- 21.Петрунько О.В. Діти і медіа:соціалізація в агресивному медіа середовищі. Ніжин, 2011.
- 22.Посібник з Верифікації. Визначний ПД з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій / За ред. К.Сільвермана, П.Перлманна. URL: https://verificationhandbook.com/book_ua/
- 23.Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://issuu.com/the_communication/docs/19-26
- 24.Почепцов Г. Информационные войны. Основы военно-коммуникативных исследований. URL: http://www.ligis.ru/librari_2/049/contents.html
25. Прилипко О. Ноам Хомський: 10 способів промивання мізків. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/noam-homskiy-10-sposobiv-promivannya-mizkiv>
- 26.Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : [монографія] / Л. А. Найдьонова, О. Л. Вознесенська, Г. В. Мироненко, М. І. Найдьонов, Н. О. Обухова, Н. І. Череповська,Н. С. Шишко ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. – 278 с.
- 27.Юркова О. Шість технологій створення фейкових новин та прості інструменти для їх викриття. URL: <https://cutt.ly/5DAOd9E>

Викладач

Пілецький В.С.